

Összefoglaló a 2008–2010. évekre szóló Hamisítás Elleni Nemzeti Stratégiáról

A feketegazdaság visszaszorítása, valamint a szellemi tulajdonjogok megsértése elleni hatékony küzdelem érdekében a Kormány az „Új rend és szabadság” programért felelős kormánybiztos kinevezéséről és feladatairól szóló 1074/2007. (X. 1.) Kormányhatározat módosításáról szóló 1002/2008. (I. 25.) Kormányhatározattal döntött a Hamisítás Elleni Nemzeti Testület (HENT) felállításáról. Az „Új rend és szabadság” programért felelős kormánybiztos elnökletével megalakult javaslattevő, véleményező, illetve tanácsadói feladatokkal felruházott testület a szellemi tulajdonnal összefüggő feladat- és hatáskörrel rendelkező állami szervek, valamint a szellemi tulajdon védelmével érintett társadalmi és gazdasági érdekképviseleti szervezetek képviselőit fogja össze. Az 1002/2008. (I. 25.) Kormányhatározat a hamisítás elleni összehangolt fellépés érdekében a hamisítás elleni nemzeti stratégia kidolgozását is feladatul tűzte ki. A HENT tevékeny közreműködésével elkészült a 2008–2010. évekre szóló Hamisítás Elleni Nemzeti Stratégia (a továbbiakban: „stratégia”) és az ahhoz kapcsolódó intézkedési terv, amelyet a Kormány a 2140/2008. (X. 15.) Kormányhatározattal fogadott el.

A stratégia bemutatja a szellemi tulajdonjogok érvényesítésének hazai jogi és intézményi hátterét, helyzetképet ad a szellemi tulajdonjogok megsértésének hazai jellemzőiről és a jogsértések hatásairól, ismerteti a szellemi tulajdonjogok megsértése elleni nemzetközi fellépés tapasztalatait. A stratégia meghatározza a szellemi tulajdonjogok megsértése elleni fellépés fő pilléreit és a cselekvési irányokat, meghatározza eszközrendszerét, megállapítja a végrehajtásának monitorozására és hatékonyságvizsgálatára vonatkozó szempontokat. A 2008-tól 2010-ig terjedő időszakra intézkedési tervet állapít meg az egyes intézkedések, azok felelősei és forrásai meghatározásával.

A **stratégia célja**, hogy az ahhoz kapcsolt intézkedési terv végrehajtásával

- a szellemi tulajdonjogok megsértésének mértéke hazánkban számottevően csökkenjen;
- a jogsértések elleni fellépés hatékonyabbá váljon, eszközrendszere javuljon;
- a szellemi tulajdonjogok védelmének fontosságára és megsértésének következményeire vonatkozó társadalmi tudatosság fokozódjék.

A **stratégia három fő pillére**, amelyek köré az egyes cselekvési irányok és intézkedések csoportosulnak, a következők:

Az első pillér a **statisztika**. A hamisítással összefüggő jogsértésekre vonatkozó statisztikai adatok összegyűjtése, a statisztikai adatgyűjtés és -értékelés módszertanának kidolgozása, egy mindenki számára hozzáférhető és megfelelően strukturált adatbázis összeállítása, valamint a hamisítások gazdasági következményeinek, a hamisítás által okozott károk becsült értékének meghatározására vonatkozó eljárások kidolgozása jelentik a fő cselekvési irányokat. A hamisításra vonatkozó statisztikai adatok rendszerbe foglalása biztosítja, hogy a szellemi tulajdonjogok megsértésének hazai mértékéről és jellemzőiről valós és pontos, módszertanilag megalapozott helyzetkép készüljön. Ezen kívül segítséget nyújthat ahhoz, hogy Magyarország eleget tegyen a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben előírt – az irányelv transzpozíciójának hatásait bemutató – jelentéstételi kötelezettségeinek, továbbá, hogy makroszinten felmérhesse a hamisítások gazdaságra gyakorolt következményeit.

2. A stratégia második pillére a **tudatosságnövelés**. A fő célkitűzés ezen a területen a szellemi tulajdon védelmével és a jogérvényesítéssel kapcsolatos tudatosságnövelő és

szemléletformáló intézkedések kezdeményezése, végrehajtása. Ezzel összefüggésben biztosítani kell a jogérvényesítésben közreműködő állami szervek – így különösen a rendészeti és igazságügyi szervek – munkatársainak célzott továbbképzését. Továbbá ki kell dolgozni, illetve folytatni kell egyes érintett társadalmi célcsoportoknak, így különösen a kis- és középvállalkozásoknak, a fogyasztóknak és a fiataloknak szóló információs és oktatási programokat, kampányokat.

3. A **jogérvényesítés** alkotja a stratégia harmadik pillérét. Ennek keretében a jogérvényesítéssel összefüggő jogszabályi környezet, a jogalkalmazás kérdéseinek, valamint a jogosultakat segítő intézkedéseknek és eszközöknek az áttekintése a cél, illetve a szükséges módosítások, új eszközök és intézkedések kezdeményezése valósul meg. A jogérvényesítés megfelelő jogszabályi háttérének biztosítása mellett gondoskodni kell arról, hogy a jogérvényesítéssel összefüggő hazai joggyakorlat is olyan irányban fejlődjön, amely a jogosultak érdekeinek minél hatékonyabb védelmét szolgálja. Olyan támogató intézkedéseket kell kezdeményezni, amelyek a potenciális jogi lehetőségeken túlmenően ténylegesen lehetőséget adnak arra a jogosultaknak, hogy jogaiknak érvényt tudjanak szerezni a jogsértőkkel szemben. Meg kell vizsgálni a jogsértések elkerülését, megelőzését, felismerését, a jogérvényesítés elősegítését célzó eszközök, technológiák, szolgáltatások (eMage, eMark, RFID, ADNS) alkalmazhatóságának lehetőségét.

A stratégia e három pillérén kívül – egyrészt az e területeken fellépő hamisítás lehetséges társadalmi-egészségügyi következményei, másrészt a hamisítási tevékenység e területeken tapasztalható intenzitása miatt, harmadrészt pedig a hazai iparági érdekekre figyelemmel – a következő **három iparág** kap kiemelt figyelmet a stratégiában, a cselekvési irányok és intézkedések megjelölésével.

1. Az **élelmiszeriparral** kapcsolatban felmerült szükséges intézkedések: az élelmiszerhamisítás területét érintő jogszabályok áttekintése a jogalkalmazó hatóságok gyakorlati tapasztalatai alapján, a hamisítások felderítéshez szükséges eszközök fejlesztése, valamint az élelmiszerhamisítási adatokból naprakész és folyamatosan karbantartott, a nyilvánosság számára hozzáférhető adatbázis kiépítése, „forró drót” létrehozása. A tudatosságnövelés keretében az élelmiszerhamisítás fogyasztóvédelmi vonatkozásait középpontba állító kommunikációs kampányt kell kezdeményezni, továbbá szükséges egy jogsegélyszolgálat kialakítása, illetve a hatósági szakemberek képzése, oktatása.

2. A **gyógyászati készítmények és növényvédő szerek iparága** a következő kiemelt jelentőségű iparág. Ezzel kapcsolatban a stratégia legfontosabb cselekvési irányként a jogszabályi környezet és a joggyakorlat felülvizsgálatát (párhuzamos import, átcsomagolás, büntetőjogi szankcionálás, vámhatósági eljárási szabályok és intézkedési lehetőségek), a felderítéshez szükséges eszközök fejlesztését, a szervezetrendszer áttekintését, valamint a hamisított készítmények felismerése céljából a jogalkalmazó szervek számára specializált képzés kidolgozását és indítását jelölte meg. A tudatosságnövelő intézkedések között a jogsegélyszolgálat kiépítése, a hatósági szakemberek képzése és oktatása szerepel, valamint szükséges a gyógyszerhamisítás fogyasztóvédelmi vonatkozásait, illetve az állatgyógyászati készítmények és a növényvédő szerek hamisításának hátrányos következményeit középpontba állító kommunikációs kampány szervezése.

3. A **kreatív és informatikai iparágak** területén tapasztalható hamisítás ellen a stratégia szintén kijelöli a fő irányvonalakat: a kreatív és informatikai iparág és a nyomozó hatóságok közötti együttműködés (képzés, tudatosságnövelés) intézményesítése a szerzői jogi

jogsértések elleni hatékony fellépés érdekében; a munkáltatókat és érdekképviselőket célzó oktatási program és tudatosságnövelő kampány indítása a munkahelyeken előforduló szerzői jogsértések megelőzése érdekében; illetve az internetes kalózkodás felismerésére fókuszáló speciális képzés indítása a jogalkalmazó szervek számára. A jogérvényesítési pillér keretében a kalózkodás elleni fellépés ösztönzése érdekében szükséges az Internet-szolgáltatókra és az Internetes szolgáltatásnyújtásra vonatkozó szabályozási rendszer és joggyakorlat felülvizsgálata, a kalóz műpéldányok előállításának megakadályozása érdekében pedig az optikai adathordozókat gyártó létesítmények létrehozására és üzemeltetésének ellenőrzésére vonatkozó szabályozás felülvizsgálata.

Összhangban a stratégiában megfogalmazott cselekvési irányokkal és kiemelt iparágakkal, az egyes előirányzott feladatok megvalósításának előkészítésére és koordinálására **munkacsoportok**at hoztak létre (statisztika; büntetőjogi és szabálysértési joggyakorlat; gyógyszer- és növényvédőszer-hamisítás; képzés, oktatás; kreatív és informatikai iparágak; Internetes szolgáltatásnyújtás), amelyek mindegyikében megfelelő módon képviseltetik magukat mind az állami szervek, mind pedig a társadalmi és érdekképviselői szervezetek.

A stratégia végrehajtásának **pénzügyi forrásai**: a Magyar Szabadalmi Hivatal és az FVM költségvetésének e célra elkülönített és az intézkedési tervben feltüntetett része; a stratégia végrehajtásáért felelős és az abban közreműködő állami szervezetek által e célra fordított, saját költségvetésük részét képező további eszközök; a stratégia végrehajtásában közreműködő társadalmi és érdekképviselői szervezetek által felajánlott eszközök; pályázati források; egyéb felajánlások.

A **stratégia végrehajtása** a stratégia mellékletét képező intézkedési terv végrehajtása útján valósul meg. Az intézkedési terv éves bontásban határozza meg az egyes pillérekhez, illetve iparágakhoz rendelt intézkedéseket a felelősök, adott esetben a felkért közreműködők, valamint a végrehajtáshoz szükséges források megjelölésével. A stratégiát a partnerség, a hosszú távú szemlélet, az átláthatóság és az ellenőrizhetőség alapelveit szem előtt tartva kell végrehajtani.

A **stratégia végrehajtásának ellenőrzése** a HENT feladata, melynek során a szellemi tulajdonjogok megsértésével kapcsolatban kezdeményezett vizsgálatok és adatgyűjtések eredményeiből megállapítja a stratégia végrehajtásának és hatásának tapasztalatait, a végrehajtás során felmerülő nehézségeket. A HENT évente ellenőrzi a stratégia végrehajtását és megvalósulását, megtárgyalja a szellemi tulajdon megsértésének magyarországi helyzetében bekövetkező változásokat. A stratégiában foglalt intézkedési terv végrehajtásáról 2011-ben kell beszámolni a Kormánynak.

A stratégia végrehajtásának **várható gazdasági, költségvetési, társadalmi, egészségi, környezeti és egyéb hatásai, illetve következményei**:

- előmozdítja az innovációt és növeli a vállalkozások – különösen a kis- és középvállalkozások – versenyképességét;
- ösztönzőleg hat a szellemi tulajdonjogi védelemre alkalmas műveket, műszaki alkotásokat létrehozó szerzőkre, feltalálókra;
- csökkenti a feketegazdaság arányát, ami együtt jár a költségvetési bevételek növekedésével, a foglalkoztatás kifehérítésével, a hamisításból származó illegális jövedelem bűncselekményekbe való visszaforgatásának megakadályozásával;

- biztosítja a fogyasztók fokozottabb védelmét, így elősegíti, hogy a fogyasztók egészségét és testi épségét is veszélyeztető hamis termékek kiszoruljanak a piacról;
- előmozdítja a működőtőke-beáramlást, erősíti a befektetői bizalmat és Magyarország kedvező nemzetközi megítélését a jogérvényesítés terén;
- elősegíti a kulturális ipar megerősödését és a kulturális sokféleség megőrzését.